

ad Corinthios II

Ila secunda ad Corinthios ep̄la q̄si in pte supiori post tribulationū suā relatio nes reddit cās q̄re eos se cūdo non ierit: q̄m nō leui mutatiōe s̄ filij fecisse se asserit: s̄ ne ad ventu suo tristiciā incurreret: cū in pte p̄manere discipulos reperisset. Dinde p̄ agnitos fructus pnie recōciliat eū eccie quē in p̄ntia ppter fornicationē a cōsolatio nio sanctorū iusslerat amoueri. Tercio h̄ pseudo ap̄los officiū sui dignitatē tuer. et noui testamēti ministros. tāto anteire grā oīd̄it: q̄to euāgelium est lege p̄stant? Immorāt etiā in cā illa plimū quā bre uiter in prima cōtigerat vt p̄mpto ac lis benti aio necessaria p̄ntis vite nō h̄stib⁹ largianf: et utilitatē sp̄ualis cōmerit cō mutet p̄ntia cū futuris atq̄ abundātia sua sanctor̄ in opia suppleat. vt vicissim eoz in opia sanctor̄ abundātia suppleat. In fine repetit qd̄ supi? h̄ pseudo ap̄los egerat et iactationē eoz pdicatiōesq; de se glorioſas vel collata antiqtate gener⁹ vel catalago iniuriar̄ ac periculor̄ suorū evacuat. dicitq; eos operarios subdolos q̄ ad imitationē satiane trāſigurent in ap̄los xp̄i. sub pdicationis spe lucra pecu nigrā queq; ſectantes.

Incipit argumentū.

But actā a corinthiis p̄niam cōsolatoriā ſcribit eis ep̄lam apostolus a troiade p̄ titum. et collaudās eos horatatur ad meliora: cōtristatos quidem eos: ſed emendatos offendens.

Explicit argumentū Incipit ep̄la Pau li ad Corinthios ſecunda. Caplīm. **I**

Fulus apo stolus christi iefū p̄ ro luntatē dei et timotheus frater ecclesie dei q̄ eft corinthi cū oībi sanctis q̄ ſunt in vniuersa achaia. Eratia robis et pax a deo patre nostro a dño iefū xp̄o.

Benedictus deus et p̄ dñi n̄i iefū xp̄i. pater misericordiaꝝ et deus totius cōſo lationis. q̄ ſtolat nos in om̄i tribulatio ne n̄ta; vt poſſimus et ipſi cōſolari eos q̄ in om̄i p̄ſtura ſunt p̄ exhortationē q̄ exhortamur et ipſi a deo: q̄m ſicut abūdant paſſiones xp̄i in nob̄ ita et p̄ xp̄m abūdat cōſolatio noſtra. Siue aut̄ tribulamur p̄ v̄ta exhortationē et ſalute. ſiue ſolani p̄ v̄ta cōſolatōe ſiue exhortatiō p̄ v̄ta exhortatiōe et ſalute. q̄ operaſ tolerantiā earū dē paſſionū q̄s et nos patim̄ ut ſpes v̄ta firma ſit p̄ robiſ. ſcietes q̄m ſicut ſocij paſſionū eſtis; ſic eritis et ſolatiōis. Nō em̄ volumus ignorare vos fr̄es de tribu latione n̄ta que facta eſt in afia q̄m ſup̄ modū grauati ſumus ſupra virtutē: ita vt tederet nos etiā viuere. H̄z ipſi ſi no bisip̄is r̄nsum mortis habuimus ut nō ſimus fidentes in nob̄. ſi in deo q̄ ſuſci tat mortuos: q̄ de tantis piculis nos eri puit et eruit: an quē ſpam̄us: q̄m et adhuc eripiet. adiuuantib⁹ robiſ in oratione p̄ nob̄: vt ex multaz pſonis facierū eſt q̄m nob̄ eſt donatiōis. et p̄ multos ḡe agant p̄ nob̄. Nam glia n̄ta hec ē teſtimoniū pſcie n̄tē q̄ in ſimplicitate cordis ſince ritate dei: et nō in ſapiā carnali. ſi in grā dei p̄uertati ſumus in h̄ mūdo: abūdan tius aut̄ ad vos. Nō eſt alia ſcribit̄ ro biſ q̄ legiſtis et cognouisti. Spero au tē q̄ vſq; in fine cognoscetis: ſic et cogui ſtis nos ex pte. qz glia v̄ta ſumus ſicut ſi vos n̄ta in die dñi n̄i iefū xp̄i. Et hac cō fidentia volui prius venire ad vos ut ſe cundā grām h̄etis et p̄ vos trāſirem in macedoniā. et itez a macedonia venirem ad vos et robiſ deducit in iudeā. Cū ḡ h̄ voluisse: nunq̄d leuitate vſus ſum. Aut q̄ cogito fm̄ carnē cogito ut ſit ap̄d me eſt et nō: Fidelis aut̄ deus. qz ſermo noſter q̄ ſuit apud vos: nō eſt in illo. eſt et nō: ſed eſt in illo eſt. Dei eſt filius iefus xp̄s q̄ in robiſ p̄ nos pdicatus eſt p̄ me et filianū et timotheū: nō ſuit in illo eſt et nō ſed eſt in illo ſuit. Quotq; eſt p̄missio nes dei ſunt: in illo eſt. Ideo et per ip̄m amen deo ad glam vestrā. Qui aut̄ p̄fir

mat nos vobis in xpo: et qui vnpit nos
deus. et qui signauit nos et dedit pignus
spūs in cordib⁹ nostris. Ego autem testem
deū in uoco in animam meam: quod parces vo
bis non vni ultra corinthū: non quod dñas
mū fidei v̄t: sed adiutores sumus gau
dij vestri. Nam fide statis.

II

Tatui autem hoc ipm apud me ne
iterū in tristitia venire ad vos.

Si enim ego tristis vobis: et quod est
qui me letificet nisi quod per ista ex me. Et
hoc ipm scripsi vobis ut non cum vno nero tri
stia super tristiciā habeā de quibus oportu
erat me gaudere: fidens in oīb⁹ vobis: quod
meū gaudiū oīm v̄m ē. Nam et multa
tribulatione et angustia cordis scripsi vo
bis per multas lachrymas: non ut tristes
minis: sed ut sciatis quā charitatē habeam
abundantiam in vobis. Si quod autem per ista vobis
me non me peristauit sed ex parte: ut non one
re oīs vobis. Sufficit illi qui hūmōrē ob
iurgatio hec quod sit a plurib⁹: ita ut eccl̄as
ratio magis donetis et solemini: ne forte
abundantiori tristitia absorberet qui eius
modi est. Propter quod obsecro vobis ut co
firmiter in illū charitatē. Ideo enim et scri
psi vobis ut cognoscā experientiū v̄m
an in oīb⁹ obediētes sitis. Cui autem aliqd
donatis: et ego. Nam et ego quod donavi si quod
donavi propter vobis in persona xp̄i: ut non circū
ueniam a sathana. Non enim ignoramus
cogitationes eius. Cum venisse autem troadē
propter euangelium xp̄i: ut ostium mihi aptum
esset in domino: non habui requiez spūi meo
eo quod non inueniēti titum frēm meū: sed vale
facies eis: perfectus sum in macedoniā
Deo autem grās quod sp̄ triumphat nos in xpo
iesu et odore noticie sue manifestat per nos
in oī loco: quod xp̄i hūnus odor sumus deo
in his qui salui sunt. et in his qui pereunt.
Alijs quod dem odor mortis in morte: alijs
autem odor v̄te in vita. Et ad hec quod tā ido
ne? Non enim sumus sicut plimi adulterates
verbū dei: sed ex sinceritate sicut ex deo co
ram deo in xpo loquim̄.

III

Accipimus itē nos metipos cō
mendare. Aut nunqđ egemus
sicut quodam cōmendatījs ep̄lis

ad vos: aut ex vobis? Ep̄la nostra vos estis
scripta in cordib⁹ n̄ris. quod scitur et legit ab
oīb⁹ hoīb⁹ manifestati: quod ep̄la estis xp̄i
ministrata a nobis et scripta non attrame
to sed spū dei vivi: non in tabulis lapide
is: sed in tabulis cordis carnalib⁹. Fidu
ciam autem talem habemus per xp̄m ad deū
non quod insufficientes sumus cogitare aliqd
a nobis quod ex nobis: sed sufficientia nostra
ex deo est. Qui et idoneos nos fecit mis
tristis noui testamenti: non lega sed spū.
Lea enim occidit: spūs autem vivificat. Quod si
ministratio mortis legis deformat a in lapi
dib⁹ fuit in glia ita ut non possent intēdes
re filii israel in facie moysi propter gliam
vultus eius quod evanescat quod magis mis
tratio spūs erit in glia: Nam si mini
stratio dānationis in glia est, multo ma
gis abundantia mysteriū iusticie in glia. Na
nec glorificatiū est quod claruit in hac parte:
propter excellentiū gliam. Si enim quod cuas
cuas per gliam est: multo magis quod manet
in glia est. Omnes igit talē sp̄em multa si
ducia v̄timur. Et non sicut moyses pone
bat velamen super faciem suā ut non intēdes
rent filii israel in facie eius quod evanescat:
sed obtusi sunt sensus eorum. Vsq; in hodiern
ū diē idipm velamen in lectioē petere
tastamētū manet non reuelatum: quod in xpo
evanescat: sed vsq; in hodiernū diē cū legit
moyses. velamen positū est super cor eorum.
Cum autem cōuersus fuerit ad deū: auferet
velamen. Omnis autem spūs ē. ubi autem spūs
dñi ibi libertas. Nos vero oīs reuelata fa
cie gliam dñi speculantes. in eandē imagi
nē transformatiū a claritate in claritatē
tanq; a dñi spū.

III

Deo h̄sitis hāc administrationē
iuxta quod a miā p̄secuti sumus
non deficitus. sed abdicatus oī
cultus deodoris. non ambulantes in astus
tia. neq; adulterates verbū dei: sed in mas
tificatione veritatis cōmendates nos
metipos ad oīm p̄sciam hūm corā deo
Quod si etiā optū est euāgeliū n̄m in his
quod pereunt est optū in quibus deus hūrus
seculi excecauit mentes infidelium. ut non
fulgeat illuminatio euāgeliū glie christi

Ad Corinthios

qui est imago dei. Non enim nos metipos per dicam: sed Iesu Christi dominum nostrum. Nos autem seruos vestros per Iesum: quoniam deus qui dixit de tenebris luce splendescere. ipse illuminavit in cordibus nostris ad illuminationem scientie claritatis dei in facie Christi Iesu. Habetur autem thesaurum istum in vasibus fictilibus: ut sublimitas sit virtutis dei: et non ex nobis. In omnibus tribulationem patimur: sed non angustiamur. Aporiamur: sed non destituitur. Persecutionem patimur: sed non derelinquimur. Humiliamur sed non confundimur. Dei clementia sed non perirem. Semper mortificationes Iesu Christi in corpe nostro circumferentes: ut et vita Iesu manifestetur in corpore nostro. Semper enim nos qui vivimus in morte tradimur propter Iesum ut et vita Iesu manifestetur in carne nostra mortali. Ergo mors in nobis operat vita autem in nobis. Omnes autem eundem spiritum filii dei sicut scriptum est credidi propter quod locutus sum: et nos credimus. propter quod et loquimur. Scientes quoniam quod suscitauit Iesum: et nos cum Iesu suscitatib; et sustinetur in obsecro. Oia enim propter nos. ut gratia abundans per multos in gratiis actus abundet in gloriam dei. Propter quod non deficit. Sed licet iste quod foris est ne homo corrumperet. tamen iste quod intus est renouatus de die in die. Id enim quod in preciis est momentaneum: et leue tribulatio noster: supermodum in sublimitate eterni glorie potius operatur in nobis: non item plantibus nobis quod videntur: sed quod non videntur. Quae enim videntur: temporalia sunt. que autem non videntur: eterna sunt.

A Limus enim quoniam si terrestris dominus nostra huius habitacionis dissoluatur: quod edificationem ex deo habemus domum non manufactam: sed eternam in celis. Nam et in hoc ingemiscimus habitationem nostram quod de celo est superinduita cui pietates: si tamen vestiti et non nudi inueniamur. Nam et quod sumus in hoc tabernaculo: ingemiscimus grauati: eo quod nolumus expoliari sed supuestiri: ut absorberemus quod mortale est a vita. Qui autem efficit nos in hoc ipsum deus. qui dedit nobis pignus spiritus. Audete igit semper et scientes: quoniam dum sumus

in hoc corpe peregrinamur a domino. Per fidem enim ambulamus et non per speciem. Audemus autem et bona voluntate habemus magis peregrinari a corpe et precies esse ad dominum: et ideo contendimus siue absentes siue presentes placere illi. Deus enim nos manifestari Ro.14.c oportet aum tribunal Christi: ut referatur vobis quis per propria corporis putat gessit siue bonum siue malum. Scientes ergo timorem domini horum suademus: deo autem manifestum. Spero autem et in conscientiis vestris manifestos nos esse. Non iterum comedam nos vobis: sed occasionem dam vobis gloriam di per nobis: ut habeatis ad eos quod in facie gloriantur et non in corde. Siue enim mente exercitamus teo: siue sobernum sum vobis. Charitas enim Christi urget nos estimantes hec quoniam si unus pro omnibus mortuus est: ergo omnes mortui sunt. Et pro omnibus mortuus est Christus: ut quod vivunt: iam non sibi vivant sed eis quod per ipsos mortuus est et resurrexit. Itaque nos ex hoc neminem nouimus fuisse carnem. Et si cognovimus fuisse carnem Christum: sed nunc iam non nouimus. Si qua ergo in Christo noua creatura Esiae.43. vetera transferuntur: ecce facta sunt oia nostra Apoc.21.a uia. Oia autem ex deo quod nos reconciliavit sibi per Christum: et dedit nobis mysterium reconciliationis. Numquid deus erat in Christo mundum reconcilians sibi: non reputans illis delicta ipsorum: et posuit in nobis verbum reconciliationis. Pro Christo ergo legatione fungimur tanquam deo exhortante per nos. Obsecramus per Christum reconciliari deo. Eum qui non nouerat petremus per nos peccatum fecit ut nos efficieremus iusticia dei in ipso.

VII Diuantes autem exhortamur ne a in vacua gratiam dei recipiatis. Esa.42.

B At enim tempore accepto eraudimus te et in die salutis audiui te. Ecce nunc tempus acceptabile: ecce nunc dies salutis. Nemini dantes ullam offensionem: ut non i. Cor.4.a vituperemus ministerium nostrum: sed in omnibus exhibeamus nosmetipos sicut dei ministros. In multa patientia, in tribulacionibus, in necessitatibus, in angustiis, in plagiis in carceribus, in seditionibus, in laboribus, in vigiliis, in ieiuniis. In castitate in scientia, in longanimitate, in suauitate

tate: in spiritu sancto in charitate non facta in verbo veritatis. in virtute dei. Per armam iusticie. a dextera et a sinistra. per gloriam et dignitatem: per famam et bonam famam. Et seductores et veraces: sicut qui ignorantur cogniti. Quare morientes et ecce viuimus? ut castigati et non mortificati quia tristes. semper autem gaudetis: sicut egentes multos autem locupletates: tanquam nihil habentes et oia possidentes. Deus nam patet ad eos o corinthij: cor nam dilatatum est. Non angustiam in nobis: angustiam in autem in visceribus vestris. Eande autem habentes remuneracionem tanquam filii dico. dilatamini et vos. Nolite iugum ducent cū infidelibus. Que enim participatione iusticie cum iniuritate aut que societas luci ad tenebras. Que autem conuentio christi ad belial. Aut quod per fideli cum infideli: Qui autem consensus populi dei cum idolis. Tlos enim estis templum dei vivi. sicut dicit deus: quoniam inhabitabo in illis et in ambulando inter eos: et ero illos deus. et ipsierunt mihi populus. Propter quod exire de medio eorum. et separari dicit dominus: et immundum ne tetigeritis: et ego recipiam vos: et ero vobis in patrem. et vos eritis mihi in filios et filias dicit dominus omnipotens.

VII
A
As ergo habentes permissiones
huius charissimi mundi nos ab omni
inquinamento carnis et spiritus perfici
entes sacrificatores in timore dei. Capi
te nos. Nemine lesumus: nemine corrupti
mus: nemine circumvenimus. Non ad con
demnationem vestram dico. Predicamus enim quod
in cordibus nostris estis ad comoriendum et ad
conciendum. Multa mihi fiducia est apud
vos: multa mihi gloria pro vobis. Reple
tus sum isolatone: superabundo gaudio in
omni tribulatone vestra. Nam et cum venissemus
in macedonia nullam quietem habuit caro
mea: sed omnem tribulationem passi sumus.
Foris pugne: intus timores. Sed quod es
latur hoies: consolatus est nos deus in aduen
tu terti. Non solus autem in aduentu eius: sed etiam
in isolatone qua consolatus est in vobis re
ferens nobis vestrum desiderium. vestrum fletum:
vestrum emulatores per me: ita ut magis gau

derem. Quoniam et si christiani vos in episcopatu
stola non me penitet. Et si peniteret vi
dens quod episcopa illa et si a deo hoc vos confortasti:
uit: nunc gaudeo non quod christiani estis. sed
quod christiani estis ad proximam. Confortati enim
estis a me ut in nullo detrimento pa
tiamini ex nobis. Que enim a me deum tristitia
est proxima in salutem stabiliter operam: Secundum
Ia. 5. c
li autem tristitia mortez operam. Ecce enim hoc
ipsum a me confortari vos: quantum in vobis
operam sollicitudinem: sed defensionem: led insigni
ationem: sed timorem: sed desiderium: sed
emulatores: sed vindictam. In vobis exhibui
vobis vos incontaminatos esse negocio.
Agit et si scripsi vobis: non propter eum qui
facit iniuriam: nec propter eum qui passus est:
sed ad manifestandam sollicitudinem nostram
quam habemus pro vobis coram deo. Ideo con
solari sum. In isolatone autem nostra abundan
tius magis gaudi sumus super gaudio
tum. quod refectus sum ab vobis vobis. Et
si quod apud illum te vobis gloriam sum non sum con
fusus: sed sicut oia vobis in veritate lo
cuti sumus. ita et gloriam nostra quod fuit ad tu
tum. veritas facta est. Et viscera eius abundan
tius in vobis sunt: remissentis omnem
vestram obedientiam: quod cum timore et tremore
recepistis illum. Gaudeo quod in omnibus
confido in vobis.

VIII
B
Ota autem facimus vobis fratres
nominem dei quem data est in ecclesijs
macedonie: et quod in multo experientia
moto tribulatōis abundantia gaudij pos
sum fuit. et altissima paupertas eorum abun
davit in divitias simplicitatem eorum. Quia
a me virtute testimonium illis reddo et sus
cipio virtute voluntari fuerūt: cum multa ex
hortatione obsecrantes nos gratiam et promuni
cationem misericordiam quod fit in sanctos. Et non
sic sperauimus: sed semetipos dederunt. pri
mū domino. deinde nobis per voluntatem dei:
ita ut rogarem titulum ut quemadmodum ce
pit ita et perficiat in vobis etiam gratiam istam.
Sed sicut in vobis abundantis fide et, fimo
ne et scia et omni sollicitudine: insuper et chari
tate vestra in nos erit et in hac gratia abundans
detis. Non quasi imperialis dico: sed per alios
sollicitudinem etiam vestre charitatis ingenium

ad Corinthios II

Ro. io. c. Ivnū cōprobās; Scit; emī grāz dñi nři
 Ia. i. a. iefu xpī. qm̄ ppter vos egen⁹ factus ē cū
 esset diues: vt illius inopia vos diuites
 essetis. Et p̄filū in hoc dō. Hoc emī vos
 vtile est: q̄ nō solum facere sed velle cepi
 stis ab anno priore. Nunc dō 7 facto p̄si
 cite vt quēadmodū pmptus ē animus
 voluntatis. ita sit 7 pficiendi ex eo qđ ha
 beris. Si emī voluntas pmpta est fm id
 qđ habet. accepta est. nō fm id qđ nō h̄z
 Non emī vt alijs sit remissio: rob aut̄ tri
 bulatio: sed ex eq̄ilitate in p̄nti tpe: vestra
 abundantia illoꝝ inopīa supplet: vt 7 il
 loꝝ abundantia v̄e in opie sit suppleme
 tu vt fiat eq̄ilitas sicut scriptum ē. Qui
 multū: nō abſudauit. 7 q̄ modicū nō mi
 norauit. Grās aut̄ ago deo q̄ dedit ean
 dem sollicitudinē p̄ robis in corde titi:
 qm̄ exhortationē quidē suscepit: s̄z cū sol
 licitor effet sua voluntate pfectus est ad
 vos. Oſimus etiā cū illo fratrem nēm
 cuius laus est in euāgelio p̄ oēs ecclias.
 Non solū aut̄: sed 7 ordinatus ē ab eccl
 eſis comes pegrinationis n̄e in hāc gra
 tiā q̄ ministrat a nobis ad dñi gliaz 7 de
 finitatē voluntatē n̄am. Deuitātes hoc
 ne q̄ nos vituperet in hac plenitudine
 q̄ ministrat a nobis in dñi gliam. Pro
 uidemus emī bona nō solū corā deo: sed
 etiā corā hoibꝝ. Oſimus autem cū illis
 frēm nēm quē pbauimus in mltis sepe
 sollicitū esse: nūc aut̄ multo sollicitorē: cō
 fidentia multa in vos: siue p̄ tito q̄ est so
 cius meus. 7 in robis adiutor, siue frēs
 nēi apli ecclias glie xpī. Oſensionē ḡ
 q̄ est charitatis v̄e 7 n̄e glie p̄ robis: illi
 illos ondit in facie ecclias. **IX**

Am de ministerio qđ fit in san
 n̄ctos: ex abūdanti est mihi scribe
 re robis. Scio emī pmptū ani
 mū vestrū p̄ quo de robis glorior apud
 macedones: qm̄ 7 achāia parata est ab
 anno p̄terito 7 v̄ta emulatio puocauit
 plurimos. Oſimus aut̄ frēs: vt ne qđ
 gloriamur de robis euacue in hac pte:
 vt quēadmodū diti parati sitis: ne cum
 venerint macedones mecum. 7 inueni
 ent vos imparatos; erubescam⁹ nos vt

nō dicamus vos in hac substātia. Nec es
 sariū ergo estimai rogare frēs vt p̄ue
 niant ad vos 7 p̄parent repromissam bñ
 dictiōnē hāc paratā esse: sic q̄si bñdictio
 nem: nō quaſi auariciam. Hoc aut̄ dico
 / Qui parce seminat parce 7 metet. 7 q̄
 seminat in benedictionibꝝ de benedictio
 nibꝝ 7 metet. Unusq̄s put̄ testinavit
 in corde suo nō ex tristitia aut ex necessi
 tate. Hilarem emī datorem diligit deus
 Potens est aut̄ dō oēm grām abūdare
 facere in robis vt in oibꝝ semp oēm suf
 ficiētiā h̄fites abundetis in oīne opus
 Ivnū sicut scriptū est. Disp̄it dedit pau
 peribus iusticia eius manet in seculum
 seculi. Qui aut̄ aministrat semen semin
 anti. 7 panē ad manducandū p̄stabat.
 Et multiplicabit semen v̄m 7 augebit
 incrementa frugū iusticie v̄e: vt in oī
 bus locupletati abunderis in oēm sim
 plicitatē: q̄ opaf p̄ nos grātiā actionē
 deo. Qm̄ ministeriū huius officij non
 solū supplet ea q̄ desunt sanctis. sed etiā
 abūdat p̄ multas grātiā actionēs in dño
 p̄ p̄bationē ministeriū huius: glorifican
 tes dēū in obedientia cōfessionis v̄e in
 euāgelio xpī 7 simplicitate cōicationis
 v̄e in illos 7 in oēs. 7 in ipsoꝝ obsecrati
 one p̄ robis desiderantiū vos ppter emi
 nente grām dei in rob. Gratiae ago deo
 sup̄ inenarrabili dōno eius. **X**

Pse aut̄ ego paul⁹ obsecro vos
 i p̄ mansuetudinē et modestiam
 christi: qui in facie quidē humi
 lis sum inter vos: absens autē p̄fido in
 robis. Rogo aut̄ vos ne p̄sens audeam
 p̄ eam p̄fidentiam qua exſimior audere
 in quosdā: q̄ arbitran̄ nos tanq̄ fm car
 nem ambulemus. In carne emī ambu
 lates: nō tñ fm carnē militamus. Nam
 arma militie n̄e nō carnalia sunt: s̄z po
 tentia deo ad deſtructiōem monitionū
 p̄ filia deſtruentes 7 omnē altitudinē ex
 tollentē ſe aduersus ſciam̄ dei: 7 in capti
 uitatē redigētes oēm intellectū in obſe
 quiū christi. 7 in pmptu habētes v̄lisci
 oēm inobedientiā: cū impleta fuerit v̄ra
 obediētia. Que fm faciem sunt videte

B

Prouerb. 22
i. Cor. 15. d.
Gal. 6. b.

Hiere. 12
Eccl. 35.

ps. cx.

D

Z

B

Q

C Si quis dedit xp̄i esse hoc cogitet iteꝝ apud leꝝ qꝫ sicut et ipse xp̄i est: ita et nos. Nam et si amplius aliquid gliatus fuero de p̄tate n̄ra quā tedit nobis dñs in edificationē et nō in destrucciōem v̄ram nō erubescam. Ut autē nō existimet tāqꝫ ter rere vos p̄ ep̄las: qm̄quidē eple inquiūt graues sunt et fortes; p̄nita aut̄ corporis infirma. Et fmo p̄ceptibilis hoc cogitet q̄ eiusmodi est: qz qles sumus v̄lo p̄ ep̄las absentes: tales et p̄ntes in facto. Non enim audemus inferere aut cōparare nos q̄ busdā q̄ seipso cōmendāt h̄z ipsi in nob̄ nosmetiplos metietes et cōparates nos metiplos nobis. Nos autē nō in imensū gliabimur: s̄ fm̄ mensurā regule q̄ mēsus est nob̄ deus mensurā ptingendi v̄s q̄ ad vos. Non enim q̄si nō pringētes ad vos sup̄extendim̄ nos. Et q̄ ad vos em̄ puenimus in euāgelio xp̄i: nō in imensū sum gliantes in alienis laboribꝫ. Spem autē h̄ntes crescentis fidei v̄re. in vobis magnificari fm̄ regulā n̄cam in abūdātia: etiā in illa q̄ v̄ltra vos sūt euāgelica re non in aliena regula in his q̄ p̄parata sunt gliari. Qui autē gliat in dño gliet. Non enim q̄ seipm̄ cōmendat ille pbatus est: sed quē deus cōmendat.

D **i. Cor. i. d** **Hiere. 9** **A** **v** **Tinā sustineretis modicū quid insipiētie mee: sed et supportate me. Emulor em̄ vos dei emulatōne. despondi em̄ vos vni viro virginē casta; exhibere xp̄o. Timeo autē ne sicut serpens seduxit euā astutia sua ita corrū panē sensus v̄ri. et excidant a simplicitate q̄ est in xp̄o iefu. Nam si is qui venit aliū christū pdicat quē nō pdicauimus aut aliū sp̄m accipitis quē nō accepistis aut aliud euangelū qđ nō recepistis: recte pateremini. Exstimo em̄ nihil me minus fecisse a magnis aplis. Nam et si imperitus simone: sed non scia. In oībꝫ autē manifestus sum vobis. Aut nunqđ peccatum feci n̄ meipm̄ humilians vobis exaltebar. Qm̄ gratis euāgelium dei euāgeliāui vobis. alias ecclesiā expoliavi accipiens stipendū ad ministerium v̄m. et cum essem apud vos et egerem**

nulli onerosus fui. Nam qđ mihi deerat suppleuerūt fratres qui venerūt a mace donia et in oībꝫ sine onere me vobis ser uavi et seruab̄. Est veritas christi in me qm̄ hec gliatio nō instringet in me in regi onibꝫ achaie. Quare: Quia non diligo vos. Deus scit. Quod autē facio: et faciā. vt amputē occasiōē eoz: qui volunt oc casiōē: vt in q̄ gliant inueniantur sicut et nos. Nam eiusmodi pseudo apli sūt ope rati subdoli: trāfigurantes se in ap̄los xp̄i. Et nō mirū. Ipse enim satanas trāfigurat se in angelū lucis. Non est ḡma gnū si ministri eius transfigurantur velut ministri iusticie quoꝝ finis erit fm̄ opa ipsoꝝ. Itē dico: ne quis me putet insipientē esse. Alioquin velut insipientem accipite me: vt et ego modicū qđ gloriār. Qđ loquor nō loquor fm̄ dñi: sed qua si in insipientia: i hac substātia glie. Qm̄ multi gliant fm̄ carnē. et ego glior. Li benter enim suffertis insipientes cuꝝ scis ipsi sapientes. Sustinetis em̄ si q̄s pos in fuitū redigit. si q̄s deuorat. si q̄s ac cipit. si q̄s extollit. si q̄s in faciem vos ce dit. Scōm̄ ignobilitatē dico: q̄si noe in firmi fuerimus in hac pte. In q̄ q̄s au det: in insipientia dico: audeo et ego. He brei sunt et ego. Israelite sunt et ego. De men abrae sunt et ego. Ministri xp̄i sunt i. Cor. 4. a et ego: Ut minus sapiens dico. plus ego e. 6. 6. In laboribus plurimis: in carceribus i. Timof. 3. c abūdantius: in plagis supra modum. in mortibꝫ frequēter. A iudeis quinques quadragenias vna minus accepi. Ter v̄gis cesus sum. semel lapidatus fui. Ter naufragium feci. Nocte et die in profundo maris fui. In itineribꝫ sepe piculis flu minū. periculis latronū: periculis ex genere. periculis ex gentibꝫ. periculis in ciuitate. periculis in solitudine. periculis in mari. periculis in saltis fratribꝫ. In labore et erūna. in vigiliis multis. In fame et siti: in ieunijis multis. In frigore et nuditate. p̄ter illa que extrisecus sunt instantia mea quotidiana: sollicitudo om̄ ecclesiātarū. Quis infirmatur. et ego nō infirmor: Quis scandalizatur et ego nō

i. Cor. 4. a
e. 6. 6.
i. Timof. 3. c

2. Tessal. 3. b
Deut. 28.

ad Corinthios II

vror. Si gloriari oportet q̄ infirmitatis
mee sunt gl̄alvz. Deus & p̄ dñi nostri
iesu christi scit q̄ sit benedictus in secula
q̄ nō mentior. Damasci p̄positus gen-
tis arethe regis custodiebat civitatē da-
mascenoz vt me p̄fenderet & per fene-
stram in spora dimissus sum p̄ murū &
sic effugi manus eius.

XII

I gloriari oportet: nō expedit q̄
dem. Ulenā aut̄ ad visiones &
reuelationes dñi. Scio hōiem
in xp̄o ante annos quathordicim sive in
corpe sive extra corpus nescio: deus scit
raptū hm̄oi vsc̄ ad terciū celtū. Et scio
hm̄oi h̄iez sive in corpore sive extra cor-
pus nescio deus scit: qm̄ raptus est in pa-
radisum, & audiuit arcana verba que nō
licet homini loqui. Pro huiusmodi glo-
rialbor: p̄ me aut̄ nihil nisi in infirmaci-
bus meis. Nam et si voluero gloriari:
nō ero insipiens. Veritatem em̄ dicam
Marco aut̄: ne quis me existimet supra
id quod videt in me aut̄ audit aliquid ex
me. Et ne magnitudo reuelationū ex-
tollat me: datus est mihi stimulus car-
nis mee angelus satiane q̄ me colaphi-
get. Propter quod ter dñm rogaui vt
discederet a me: & dixit mihi / Sufficit
tibi gratia mea. nam virtus in infirmi-
tate perficit. Libenter igit̄ gloriabor in in-
firmatibus meis: vt inhabitet in me
vtue christi. Propter quod placebo mi-
hi in infirmatib⁹ meis: in cōtumelij⁹
in necessitatib⁹. in psecutiōib⁹. in angui-
stis p̄ christo. Cum em̄ infirmor tūc po-
tent sum. Factus sum insipiens. vos me
coegistis. Ego em̄ a vobis debui cōmen-
dari. Nihil em̄ minus feci ab his q̄ sunt
sup̄ modū apli. Tam & si nihil suz signa-
tū aplatus mei facta sūt sup̄ vos in omni
patientia. in signis & pdigijs et virtutis
bus: Quid est em̄ quod minus habui-
stis p̄ ceteris ecclesijs: nisi q̄ egoip̄e nō
grauauit vos. Donate mihi hanc iniuria
Ecce tertio hoc paratus sum venire ad
vos & nō ero grauis vobis. Non em̄ que-
ro que v̄ta sunt sed vos. Nec em̄ debent
filii parentib⁹ thesaurisare: sed parentes

filijs. Ego autem libentissime impend̄
& sup̄impendar egoip̄e p̄ aiabus restris
licet plus vos diligens: minus diligar.
Sed esto. Ego vos nō grauauit: sed cuz
essem astutus dolo vos ceipi. Nunqđ p̄
aliquez eoz quos nisi ad vos circuueni
vos. Rogauit titū & misi cū illo fratrem
Nunqđ tit̄ vos circuuenit: Nōne eodē,
spū ambulauimus. Nōne eisdem vesti-
gijs. Olim putatis q̄ excusem⁹ nos ap̄d
vos. Ozam teo in christo loquim̄. Dia
essi charissimi p̄ter edificationē v̄tam.
Timeo em̄ ne forte cuz vnero: nō qua-
les colo inueniā vos & ego inueniat a vo-
bis qualem nō vultis: nc forte cōtentio-
nes emulationes. animositates. dissensi-
ones. detractiones. susurratioes. infla-
tiones. seditiones fint inter vos. Ne ite-
rū cū vnero h̄ūllet me deus apud vos
& lugeā multos ex his qui ante peccau-
erūt & nō egerūt penitentiā super imun-
dicia & fornicatione & impudicitia. quaz
gesserunt.

XIII

Ece tertio hoc venio ad vos vt Deut.17.
e in ore duoy vel triū testiū stabit
omne verbū. Prediri em̄ et p̄du-
co. vt p̄ns vobis. & nunc absens his qui
ante peccauerūt & ceteris oīb̄: qm̄ si ve-
nero itez nō pcam. An experimentū ques-
ritis ei⁹ q̄ in me loquif xp̄s. Qui in vob̄
nō infirmaſ: ſz potens est in vob̄. Nā & ſi
crucifixus est ex infirmitate: sed viuit ex
virtute dei. Nam & nos infirmi sumus
in illo: sed viuemus in eo ex virtute dei
in vobis. Closmetipſos tētate ſi eftis in
ſide ipſi vos p̄bate. An nō cognoscit vos
metipſos: qz xp̄s iesus in vobis eft. Nisi
forte reprobi eftis. Spero aut̄ q̄ cognos-
cet: qz nos nō sumus reprobi. Ozam⁹
aut̄ tētū vt nihil mali faciatis: nō vt nos
p̄bati parcamus: ſed vt vos qd̄ b̄nū eft
faciatis. Nos aut̄ vt reprobi ſimus. Nō
poſsumus em̄ aliquid aduersus veritatem
ſed p̄ veritatem. Gaudemus em̄ qm̄ nos
infirmi sumus: vos aut̄ votentes eftis
Hoc & ozamus v̄tam pſumationē. Jo
em̄ hec absens ſcrilv: vt nō p̄ns durius
agam fm̄ potestate quā dñs tedit mihi

Q̄ ij

Act.9.c.

A

B

Deut.3:

C

C

A

Deut.17.

Ozat.18.c.

Heb.10.d.

Joh.8.c.

B

C

D

Mat. 5.9. in edificationē et nō destructionē. De cetero fratres gaudete; pfecti estote; exhibetis tamini; id ipm sapite. Hacē hēte et deus pacis et dilectionis erit vobiscū. Salutate in uicem in osculo sancto. Salutant vos oēs sancti. Gratia dñi nři ieu xp̄i. et charitas dei. et cōicatio sanctisp̄s sic cuz omib⁹ vobis Amen.

Explicit ep̄la Pauli ad Corinthisos secunda. Incipit argumentū in ep̄la ad Galathas.

g Aliae sunt greci. Si verbū veritatis primū ab apostolo acceperūt. sed post discessum eius tētati sunt a falsis apostolis. vt in legem et in circūc̄sionem v̄terent. Nos apl̄us renocat ad fidem veritatis: scribens eis ab epheso:

Explicit argumentū Incipit ep̄la Pauli ad Galathas. Cap̄m. I

Aulus apo-

stolus nō ab hominib⁹ neq̄ p̄ hoīem. sed per iēsum xp̄im et deū patrem q̄ luscitauit eū a mortuis et q̄ meū sunt om̄es fratres; ecclesijs galathie. Gratia vobis et pax a deo patre nostro et dño ieu christo; q̄ dedit semet ipm. p̄ peccatis nostris vt eriperet nos d̄ p̄senti seculo nequā f̄m voluntatem dei et patris nostri. cui gloria in secula seculorum amen. Ut or̄q̄ sic tam cito transferimini ab eo qui vos vocauit in gratiam christi in aliud euāgeliū; qđ nō est aliud nisi sunt aliqui q̄ vos perturbant; et volunt conuertere euāgeliū christi. Sed licet nos aut angelus de celo euāgeliſt vobis preterq̄ quod euāgeliāimus vobis anathema sit. Sicut prediximus et nunc iterū dico. si quis vobis euāgeliſt auerit p̄ter id qđ accepistiſ: anathema sit. Vnde enim vobis suadeo an deo? An quero hominibus placere. Si adhuc hominib⁹ placere christi seruus nō essem. Notū enim vobis facio fratres euāgeliū

quod euāgeliātū est a me: qz nō essem hominem. Neq̄ em̄ ego ab hoīe accepi illud neq̄ didici. sed p̄ reuelatiōem ielu christi. Audistis ei p̄uersationē meā alii qn̄ in iudaismo qm̄ supra modū p̄sequerat ecclēsiām dei et expugnabā illam: et p̄ficiēbam in iudaismo sup̄ multos coetaneos meos in genere meo. abūdanti us emulatoꝝ existē paternap̄ meap̄ traditionū. Cū aut̄ placuit ei qui me lege gauiſ ex vetero matriſ mei et vocauit per grām ſuā vt reuelaret filium ſuū in me vt euāgeliār̄ illū in gentib⁹: cōtinuo nō acqueui carni et sanguini. Neq̄ veni h̄ierololymā ad antecessores meos ap̄los sed abij in arabiā et iterū reuersus sum damascū. Deinde post annos tres veni h̄ierololymā videre petrū et manſi apud eū dieb⁹ quindecim. Aliū aut̄ ap̄loꝝ vi di nemine niſi iacobū frātē dñi. Que aut̄ scribo vobis; ecce corā teo qz nō mēstior. Deinde veni in p̄tes syrie et cilicie. Erā aut̄ ignotus facie ecclesijs iudee. q̄ erant in xp̄o. Tantū aut̄ auditum habebant qm̄ qui p̄sequebāt nos aliqui. nunc euāgeliātū fiaē quā aliqui expugnabat. et in me clarificabant deū. II

Einde post annos quattuordeſ

v cim iteꝝ ascendi h̄ierololymā cum barnaba assumpto et tito. Ascendi aut̄ f̄m reuelationē et cōculi c̄ illis euāgeliū quod p̄dico in gētib⁹. Seorsum aut̄ his q̄ videbāt̄ aliquid esse ne forte in vacuu currerē aut cucurrisse. Sed neq̄ titus qui meū erat cuz esset gentilis cōpulsus est circūcidi sed ppter subintroductos falſos fratres qui subint̄roierūt expoliare libertatē nostrām quā habemus in christo ieu: vt nos in servitū redigerēt. Quib⁹ neq̄ ad horā cessimus subiectioni: vt veritas euāgeliū permaneat apud vos. Ab his aut̄ qui videbāt̄ eē aliquid. q̄les aliqui fuerint nihil mea interest. Deus em̄ personam hoīis nō accipit. Mihi enim qui videbātur esse aliquid nihil pertulerūt. sed econtra cum vidissent q̄ creditū est mihi euāgeliū p̄putū. sicut et petro circūc̄sionis qui em̄

i. Cor. 15. b.
Act. 9. 8. 7. 2. b

Ro. 2. b. Eph. 5.
b. Col. 3. d. Act. 10. c. Jaco. 2. b.